مقاله:پژوهشی اصیل

مجلـــه‌ی توسـعه‌ی آمـوزش در علـوم پزشـــکی
دوره‌ی ۸، شماره ۱۹، پاییز ۹٤ ، صفحات ۷۳ تا ۸۰

# فراوانی و عوامل مرتبط با تقلب در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم ۱۳۹۲

**اکرم عابدینی پور[۱]، فاطمه صمدی[۲]، سمیه مومنیان[۳]**

**نویسنده مسوول** : قم، دانشگاه علوم پزشکی قم، مجتمع آموزشی دانشکده‌ی پرستاری ومامایی a;abedinipoor@gmail.com

دریافت: ۹۳/۹/۳ پذیرش: ۹۳/۱۲/۱۹

## چکیده

***زمینه و هدف:*** *با توجه به تاثیر منفی تقلب در محیط‌های آموزشی و لزوم برنا مه‌ریزی درجهت کاهش بروز آن در دانشجویان، مطالعه‌ی حاضر با هدف تعیین فراوانی تقلب وعوامل مرتبط با آن در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم در سال ۱۳۹۲ انجام شد.*

***روش بررسی:*** *در این مطالعه‌ی مقطعی پرسشنامه‌ها(محقق ساخته)در اختیار همه دانشجویان قرار داده شد که از این میان ٥۳٦ نفر از دانشجویان پرسشنامه ها را تکمیل کردند. روایی پرسشنامه به تایید ده نفر از متخصصین رسید و پایایی آن در یک نمونه مقدماتی بررسی شد. برای توصیف داده ها از شاخص‌های میانگین و انحراف معیار استفاده شد. آمار استنباطی نیز توسط آزمون تی انجام شد.*

***یافته‌ها:*** *٥۳٦ دانشجو در مطالعه شرکت کردند. فراوانی تقلب در بین دانشجویان رشته‌ی هوشبری بیشترین(۷۹/۳ درصد) ودر بین دانشجویان مامایی (۲٥/۹ درصد) و اطاق عمل (۳۲/۱ درصد) کمترین میزان گزارش گردید. بیشترین شیوه‌ی تقلب، نگاه کردن به برگه‌ی امتحانی فرد کناری و یا در معرض دید قرار دادن برگه خود (۲۰/۹ درصد) وکمترین شیوه‌ی تقلب، دسترسی به سوالات قبل از امتحان و حضور به جای فرد دیگری در جلسه امتحان و بالعکس(۳/٤ درصد) بیان شده است. درضمن بیشترین دلیل تقلب به‌دلیل ملاک سنجش نمره بود (۸۰/۸ درصد) وکمترین دلیل برای تقلب را اضطراب ذکر نموده اند(٦٤/۱ درصد).*

***نتیجه گیری:*** *بسیاری از انواع تقلب با وضع قوانین، آموزش درست و مدیریت آموزشی قابل اجتناب است. با توجه به اینکه رواج و شیوع تقلب در محیط‌های تحصیلی کشورمان انکار ناپذیر است، بنابراین برای درک علت تقلب و شناسایی متغیرهای وابسته آن در بین دانشجویان خصوصا دانشجویان رشته های پزشکی، لازم است پژوهش‌های گسترده ای در سطح کشور انجام گیرد.*

***واژگان کلیدی:*** *تقلب، دانشگاه علوم پزشکی، دانشجویان*

## مقدمه

تقلب در امتحانات که در این پژوهش جهت‌اختصار از آن به عنوان تقلب امتحانی یا تقلب یاد می‌شود اساسا نوعی فریب کاری و حقه بازی محسوب می‌شود (۱). تقلب در امتحانات در برخـی از متـون مترادف با نادرستی تحصیلی محسوب می‌شود اما در واقع قلمداد کردن کار تحصیلی دیگران به جای خود، با استفاده از شیوه های فریبنده است(۲). این تخلف در بین دانشجویان رشته های پزشکی به دو علت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در صورتی‌که دانشجو در محیط آموزشی به انجام امور خلاف اخلاق عادت نماید، آینده‌ی شغلی‌وی به احتمال بیشتری آلوده به مسایل غیراخلاقی می‌شود

۱- کارشناسی ارشد پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی قم، دانشکده پرستاری ومامایی

۲- کارشناس پرستاری،دانشگاه علوم پزشکی قم، دانشکده پرستاری ومامایی

۳- دانشجوی دکترای آمار زیستی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1394.8.19.10.6 ]

(۳،٤) که در مورد رشته های پزشکی با توجه به حساسیت موضوع این امر اهمیت بیشتری می یابد(۵). ۲- اگر قرار باشد دانشجویان رشته های پزشکی با تقلب، امتحان خود را پشت سر بگذارند، در نهایت سواد و معلومات آن‌ها از سطح مطلوب برخوردار نخواهد بود واین امر می‌تواند ضررهای جبران ناپذیری به بیماران وارد نماید(٦).

تقلب امتحانی پدیده‌ای عالم گیر است که محدود به مرز جغرافیایی و یا دانشگاه و مدرسه خاصی نمی شود و برخی صاحب نظران با توجه به فراوانی آن از این پدیده به عنوان اپیدمی وبرخی به عنوان یک مشکل مزمن یاد کرده اند (۷) که نظام‌های آموزشی از سالیان دور با آن روبرو بوده واز بابت آن هزینه‌های زیادی را متحمل شده‌اند؛ در ضمن این پدیده به عنوان یکی از عوامل مهم تهدید کننده‌ی یادگیری فراگیران مطرح می‌باشد(۸) پژوهش‌های متعدد در کشورهای مختلف نشان داده‌اند که تقلب خاص یک دوره‌ی تحصیلی، یک دانشگاه و یک کشور نبوده و در تمامی دنیا دیده می شود(۸،۹) از طرف دیگر، نرخ تقلب در سی سال گذشته به طور منظم در حال افزایش بوده وبا پیشرفت فناوری‌های جدید به حدی شایع شده که می‌توان آن را معضلی همه گیر در مراکز آموزشی دانست(۱۰).به رغم مطالعات متنوعی که در خصوص جنبه‌های مختلف تقلب امتحانی در کشورهای پیشرفته به عمل آمده است (۱۱و۱) صاحب نظران از تعداد کم این پژوهش‌ها در بین دانشجویان رشته‌های پزشکی (پزشکی وزیر گروه‌های آن) ابراز ناخشنودی می‌کنند (۱۱).

لذا این مطالعه با هدف تعیین فراوانی و عوامل مرتبط با تقلب در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم انجام گرفت.

## روش بررسی

در این مطالعه از روش سر شماری استفاده گردید و نمونه‌ها شامل تمام دانشجویان در حال تحصیل در دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی در سال ۱۳۹۲ بودند که حداقل ترم یک را به اتمام رسانده بودند. در مجموع از ۱۰۲۰ نفر ٥۳٦ نفر آن‌ها پرسشنامه ها را تکمیل و برگرداند. محدودیت‌های این پژوهش شامل عدم همکاری دانشجـو و صـداقت دانشجو می‌باشد.

در این پژوهش با استفاده از پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک (سن، جنس، رشته‌ی تحصیلی، مقطع تحصیلی، معدل،وضعیت اقتصادی، وضعیت تاهل)، پرسشنامه تقلب و نگرش نسبت به تقلب اطلاعات مورد نیاز جمع آوری شد.

پرسشنامه تقلب یک پرسشنامه‌ی محقق ساخته بود و برای ساخت آن هم از سووالات پرسشنامه‌های تحقیقات پیشین و هم از تجارب‌اساتید استفاده شد. برای‌بررسی روایی سوال‌های پرسشنامه از نظرات ده نفر از متخصصان استفاده شد. پایایی پرسشنامه با انجام یک مطالعه‌ی مقدماتی (۵۰ نفر) بررسی شد که مقدار ضریب آلفای کرونباخ مقدار ۰/۸ به‌دست آمد که نشان می‌دهد پرسشنامه پایایی قابل قبولی دارد. پرسشنامه نگرش شامل ۲۲ گویه بود که جهت نمره دهی آن بدین شکل عمل شد که به آیتم کاملا مخالفم نمره‌ی ۱، مخالفم نمره‌ی ۲، موافقم نمره‌ی۳ و کاملا موافقم نمره‌ی ٤ اختصاص داده شد. بالاترین نمره‌ی نگرش ٤۰و کمترین نمره ۱۰ بود و این بدین معنی است که کسانی‌که بالاترین نمره را گرفته‌اند با تقلب مخالف و کمترین نمره با تقلب موافق می‌باشند. بعد از تکمیل پرسشنامه ها و ورود داده ها به نرم افزار، برای توصیف داده ها از شاخص‌های میانگین و انحراف معیار و جداول فراوانی استفاده شد. آمار استنباطی نیز توسط آزمون تی مستقل انجام شد.

## یافته‌ها

یافته‌های پژوهش نشان داد که از ٥۳٦ دانشجو مورد مطالعه ۳۷۱ نفرزن (۷۰درصد) و۱۵۹نفر (۳۰ درصد) مرد بودند. اکثریت دانشجویان (۷۲/۱درصد)۱۹-۲۲ سال سن داشتند. شغل پدر۲/ ۳۵درصد نمونه‌ها کارمند و ٦٦/٦ درصد آن‌ها

[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1394.8.19.10.6 ]

آزاد و غیره بودند و شغل ۸۱/۳ درصد مادران خانه‌دار بودند. تحصیلات پدر ٤/۷درصد از افراد بیسواد، ۳۹/٤ درصد دانشگاهی و ٥٦ درصد افراد ابتدایی یا راهنمایی و یا دبیرستانی بودند. تحصیلات ۹/٥ درصد از مادران بیسواد، ۱۸/۲ درصد دانشگاهی و ۷۲/۳ درصد ابتدایی یا راهنمایی و یا دبیرستانی بودند.٦۰/٤ درصد از دانشجویان سابقه‌ی تقلب پدر و مادر را ذکر نکردند و ۳۹/٦ درصد آن‌ها سابقه‌ی تقلب را ذکر کردند. ۸۰ درصد دانشجویان مجرد و۲۰ درصد آن‌ها متاهل بودند. از نظر وضعیت اقتصادی ٦٤/٥ درصد متوسط، ۲۷/۸ درصد خوب و ۷/۸ درصد وضعیت اقتصادی بد را گزارش کردند. از نظر رشته‌ی تحصیلی ۳۰/۲ درصد بهداشت، ۱٥ درصد پرستاری، ۱٤ درصد پزشکی، ۹ درصد علوم آزمایشگاهی،۷/٦٦ درصد دندانپزشکی،٦/۸ درصد فوریت‌ها،٦ درصد هوشبری ، ٥/٦ درصد مامایی و ٥/۸ درصد اطاق عمل بودند. میانگین معدل ٤۸/۸ درصد بالای ۱۷، ٤۱/۸ درصد ۱٥تا۱۷ و۹/٤ درصد کمتر از ۱٥ گزارش شده است(جدول ۱). درضمن ٤۸/۳ درصد از دانشجویان سابقه‌ی تقلب داشتند و ٥۱/۷ درصد این سابقه را ذکر نکردند. یافته ها در رابطه با هدف کلی پژوهش نشان داد که ٦۲ درصد نمونه ها تقلب را گزارش نموده و۳۸ درصد نمونه‌ها اصلا تقلب را گزارش نکرده اند(جدول ۱).

یافته‌ها نشان داد که در کل ٦۲ درصد دانشجویان تقلب را گزارش کردند که در بین رشته‌های مختلف بیشترین درصد تقلب به ترتیب مربوط به رشته‌ی هوشبری (۷۹/۳ درصد)، پرستاری( ۷۱/۳ درصد) و پزشکی (٦۷/٦ درصد ) بود و کمترین در صد تقلب به ترتیب در رشته‌ی مامایی (۲٥/۹ درصد) و اطاق عمل(۳۲/۱ درصد ) بود (جدول ۱).

***جدول ۱: فراوانی تقلب در بین رشته‌های مختلف دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم***

| رشته تحصیلی / دفعات تقلب | اصلا | کم | متوسط | زیاد | همیشه |
|---|---|---|---|---|---|
| **دندان‌پزشکی** | ٪۱/ ۳٥ | ٪۲۹/۷ | ٪٥/٤ | ٪۱۰/۸ | ٪۱۸/۹ |
| **مامایی** | ٪۷٤/۱ | ٪۲٥/۹ | ٪۰/۰ | ٪۰/۰ | ٪۰/۰ |
| **پرستاری** | ٪۲۷/۸ | ٪٤۱/۷ | ٪۱۹/٤ | ٪٦/۹ | ٪٤/۲ |
| **علوم آزمایشگاهی** | ٪۳۲/٦ | ٪٤٤/۲ | ٪۱٦/۳ | ٪۲/۳ | ٪٤/۷ |
| **اطاق عمل** | ٪٦۷/۹ | ٪۲۸/٦ | ٪۳/٦ | ٪۰/۰ | ٪۰/۰ |
| **فوریتها** | ٪۳٦/٤ | ٪۳۹/٤ | ٪٦/۱ | ٪٦/۱ | ٪۱۲/۱ |
| **هوشبری** | ٪۲۰/۷ | ٪٤۸/۳ | ٪۱۷/۲ | ٪۱۰/۳ | ٪۳/٤ |
| **پزشکی** | ٪۳۲/٤ | ٪٤٤/۱ | ٪٤/٤ | ٪۱٤/۷ | ٪٤/٤ |
| **بهداشت** | ٪٤۰/۱ | ٪۳٤/۷ | ٪۱۰/۲ | ٪٦/۱ | ٪۸/۸ |
| **کل** | ٪۳۸/۲ | ٪۳۷/۸ | ٪۱۰/۱ | ٪../۷ | ٪٦/۸ |

[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1394.8.19.10.6 ]

همچنین بیشترین شیوه‌ی تقلب با ۲۰/۹ درصد نگاه کردن به برگه‌ی امتحانی فرد کناری و یا در معرض دید قرار دادن برگه خود بود وکمترین شیوه تقلب با ۳/٤ درصد دسترسی به سووالات قبل از امتحان و حضور به جای فرد دیگری در جلسه امتحان و بالعکس گزارش شد (جدول ۲). نگرش دانشجویان دختر و پسر با هم تفاوتی نداشتند ( p>۰/۰۵). اما بین نگرش دانشجویان با سابقه‌ی تقلب پدر و مادر ارتباط وجود داشت( p< ۰/۰۵)(جدول ۳).بین نگرش دانشجویان رشته‌های مختلف تفاوت وجود داشت به این ترتیب که میانگین نگرش در دانشجویان مامایی و اطاق عمل بالاتر و دانشجویان هوشبری پایین تر بود(p< ۰/۰۵)(جدول ٤). نگرش افراد با متغیر تعداد دفعات تقلب مرتبط بود؛ البته این نتیجه بدیهی بود به این معنی که نمره‌ی نگرش در افرادی که اصلا تقلب نمی کنند، بیشتر از افراد دیگر است ( p< ۰/۰۵). در رابطه با تعیین علل تقلب بیشترین علت تقلب ، به‌دلیل نمره به‌عنوان ملاک سنجش ذکر کرده‌اند و کمترین علت تقلب را اضطراب گزارش نمودند(جدول ۵).

طبق جدول بالا ۳۸/۲ درصد دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصلا تقلب نکرده اند و٦۱/۷۷ درصد تقلب را گزارش کرده اند.کمترین میزان تقلب مربوط به رشته‌های مامایی واطاق عمل ، بیشترین میزان تقلب به ترتیب مربوط به رشته های هوشبری ، پرستاری و پزشکی می باشد(جدول ۱).

***جدول ۲: توزیع فراوانی نمونه‌های مورد پژوهش بر حسب شیوه‌ی تقلب***

| شیوه‌ی تقلب | فراوانی | درصد |
|---|---|---|
| A7 | ۱۰۹ | ۲۰/۹ |
| A8 | ۱۸ | ۳/٤ |
| A11 | ۱۸ | ۳/٤ |

درجدول ۲ فراوانی ودرصد بیشترین (A۷)وکمترین شیوه‌ی تقلب(A۸،A۱۱) انجام گرفته ذکر شده است.

A۷: نگاه کردن به برگه‌ی امتحانی فرد کناری ویا در معرض دید قرار دادن برگه خود

A۸: دسترسی به سووالات قبل از امتحان

A۱۱:حضور به جای فرد دیگری در جلسه‌ی امتحان وبالعکس

***جدول ۳: میانگین نمره‌ی نگرش در دانشجویان بر حسب سابقه‌ی تقلب دروالدین***

| سابقه‌ی تقلب در والدین | میانگین | انحراف معیار | P-value |
|---|---|---|---|
| بله | ۲۵/۸٤ | ۵/۱۳ | ۰/۰۱ |
| خیر | ۲۷/۲۲ | ۵/۱٤ | |

با توجه به جدول ۳ بین نگرش دانشجویان با سابقه‌ی تقلب پدر و مادر ارتباط وجود دارد.



[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1394.8.19.10.6 ]

*جدول ٤: میانگین نمره‌ی نگرش در دانشجویان بر حسب رشته تحصیلی*

| نگرش رشته تحصیلی | میانگین | انحراف معیار | P-value |
|---|---|---|---|
| دندانپزشکی | ۲۵/۷٦ | ۵/۳ | |
| مامایی | ۲٦/۸۹ | ۵/۱۵ | |
| پرستاری | ۸۳/۲۵ | ۵/۲٤ | |
| علوم آزمایشگاهی | ۲۵/۵٦ | ٤/۹ | |
| اطاق عمل | ۲۹/۳۷ | ٤/۷ | ۰/۰۳ |
| هوشبری | ۲٤ | ٤/۹ | |
| فوریتها | ۲۷/۲٦ | ۵/۱٤ | |
| پزشکی | ۲۷/۵٤ | ٤/۵ | |
| بهداشت | ۲۷/۳۲ | ۵/۲۲ | |

با توجه به جدول ٤ بین نگرش دانشجویان رشته های مختلف تفاوت وجود دارد، یعنی اینکه دانشجویان مامایی و اطاق عمل با تقلب مخالف ودانشجویان بی هوشی با تقلب موافقند.

*جدول۵: توزیع فراوانی نمونه های مورد پژوهش بر حسب علت تقلب*

| علت تقلب | فراوانی | درصد |
|---|---|---|
| B۱۰ | ۲۷٤ | ۸۰/۸ |
| B۱۲ | ۳۳۲ | ٦٤/۱ |

در جدول بالا فراوانی ودرصد بیشترین علت تقلب (B۱۰)وکمترین علت تقلب(B۱۲) ذکر شده است.

B10:چون ملاک سنجش فقط نمره است.

B12:کسی که اضطراب دارد، تقلب می کند.

## بحث

سوال از غیر اخلاقی بودن چیستی، چرایی و راه‌های جلوگیری ازوقوع تقلب همواره به یکی از اهداف پژوهش‌های کمی وکیفی معاصرتبدیل شده است. علی‌رغم توجه وانجام تحقیقات گوناگون دربیشتر کشورهای جهان به ویژه کشورهای توسعه یافته، هنوزدر ایران اجماع نظر جامعی راجع به اهمیت تقلب وضرورت انجام تحقیقات علمی برای تبیین و به تبع آن اجرای سیاست‌های پیشگیرانه از وقوع این مهم در خوشبینانه ترین حالت در وضعیت ضعیفی قرار دارد. بااین حال اکثرگزارش‌های انجام شده حکایت از آن دارند که تقلب دانشگاهی پدیده ای گسترده و درحال افزایش می‌باشد، بر اساس یافته ها فراوانی تقلب در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم ٦۱/۷۷ درصد(کم،متوسط،زیاد،همیشه) گزارش شده است و ۳۸/۲ درصد دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصلا تقلب نکرده‌اند. کمترین میزان تقلب مربوط به رشته‌های



[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1394.8.19.10.6 ]

مامایی واطاق عمل، بیشترین میزان تقلب به ترتیب مربوط به رشته های هوشبری، پرستاری وپزشکی می‌باشد. در مطالعه‌ای که توسط بالدوین وهمکاران (۱۹۹٦) انجام شده است، شیوع تقلب در برخی دانشگاه ها به ۹۱ درصد نیز می‌رسد.در مطالعه ای که در ۳۱ دانشکده‌ی پزشکی در آمریکا به عمل آمد ۳۹ درصد دانشجویان اعلام نمودند که مواردی از تقلب را در دو سال اول دانشجویی در بین همکلاسی‌های خود شاهد بوده‌اند (۱۱). لین و ون (۲۰۰۷) طی تحقیقی با عنوان تقلب تحصیلی در آموزش عالی کشور تایوان که روی ۲۰٦۸ دانشجوی تایوانی انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که میزان شیوع انواع تقلب در امتحان در بین دانشجویان با همه‌ی اشکال آن ٦۱/۷۲ درصد بود (۱۲). در ایران نیز، سعیدی جم و مسعود مرادی(۱۳۸۰) تقلب در امتحانات ۲۷۰ نفر دانشجوی علوم پزشکی همدان را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که ٦٦/٤ درصد از دانشجویان در طول تحصیل خود به نوعی مرتکب تقلب شده اند(۱۳). که نتایج این تحقیقات با مطالعه‌ی حاضر هم خوانی دارد.

طبق این مطالعه بیشترین شیوه‌ی تقلب نگاه کردن به برگه‌ی امتحانی فرد کناری ویا در معرض دید قرار دادن برگه خودوکمترین شیوه‌ی تقلب دسترسی به سووالات قبل از امتحان وحضور به جای فرد دیگری در جلسه‌ی امتحان وبالعکس ذکر شده است.که در مطالعه‌ی دکتر نوذر نخعی وهمکاران(۱۳۸٤) نیز دقیقا همین موارد ذکر شده است(۸).که با توجه به شیوع نسبتا بالای این شیوه تقلب "نگاه کردن به برگه امتحانی فرد کناری ویا در معرض دید قرار دادن برگه خود"لازم است تمهیدات لازم از قبیل شماره‌گذاری نمودن صندلی‌های جلسه امتحان، فاصله دار نمودن محل‌های نشستن، به هم زدن ترتیب سووالات، بدون شماره نمودن سووالات، به هم زدن ترتیب گزینه های یک سوال،کوچک نمودن فونت تایپ سووالات پاسخنامه واستفاده از سالن استاندارد امتحانات باید مد نظر مسوولین آموزشی و مدرسین دانشگاه قرار گیرد به علاوه سعی شود تا با این موارد برخورد جدی شود واز هر گونه مسامحه پرهیز گردد(۱٤) زیرا در صورت عدم برخورد تقلب با احتمال زیاد تکرار می شود(۱۵).

در مطالعه‌ی حاضرنگرش دانشجویان دختر و پسر نسبت به تقلب با هم تفاوتی ندارند ( P>۰/۰۵) در مطالعه ای که سید وحید سید حسینی داورانی وهمکاران(۸۳) انجام داده‌اند نیز ،اختلاف معنی داری بین نگرش در دوجنس زن و مرد دیده نشد(۱٦). در مطالعه‌ی کریم سواری(۱۳۸۷)در نوع نگرش دانشجویان دختر وپسر تفاوت معنی داری وجود داشت(۱۷). بین نگرش دانشجویان با سابقه‌ی تقلب پدر و مادر ارتباط وجود دارد ( p<۰/۰۵).به طوری‌که در بین دانشجویانی که پدر ومادر آن‌ها سابقه تقلب را ذکر کرده‌اند، تقلب بیشتر صورت می‌گیرد.لذا شاید بتوان اذعان داشت که نگرش مثبت داشتن به تقلب امتحانی از ارتکاب به تقلب خطرناک تر است واین واقعیت را نمی‌توان انکار کرد که ارتکاب تقلب با برخی عوامل از جمله گسترش رفتارهای سوء در سطح جامعه و سیاست‌های نظام آموزشی ارتباط تنگاتنگی دارد(۱۸).

بین نگرش دانشجویان رشته های مختلف تفاوت وجود دارد یعنی اینکه دانشجویان اطاق عمل با تقلب مخالف و دانشجویان بی هوشی با تقلب موافقند، در ضمن نگرش افراد با متغیر تعداد دفعات تقلب مرتبط است البته این نتیجه بدیهی بود به این معنی که نمره‌ی نگرش در افرادی که اصلا تقلب نمی کنند، بیشتر از افراد دیگر است واین نشان دهنده‌ی این است که هر چقدر نگرش افراد نسبت به تقلب مثبت تر باشد فراوانی تقلب هم بیشتر و بر عکس آن هم صادق است یعنی اینکه در بین رشته‌های مختلف دانشگاه علوم پزشکی قم بیشترین میزان تقلب از رشته‌ی هوشبری گزارش شده است که با تقلب موافق بوده‌اند. نگرش دانشجویان نسبت به تقلب با سن ،شغل پدر ومادر ،وضعیت اقتصادی ،تاهل و میزان سواد پدر ومادر ارتباطی ندارد( P>۰/۰۵).بر اساس این



[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1394.8.19.10.6 ]

مطالعه بیشترین علت تقلب "چون ملاک سنجش فقط نمره است"وکمترین علت تقلب"کسی که اضطراب دارد تقلب می‌کند"ذکر شده است. دیویس،گرور،بکر ومک گرور(۱۹۹۲) بارز ترین دلیل تقلب را به دست آوردن نمره‌ی بیشتر عنوان کرده اند(۱۹) مرادی وسعیدی جم علل گرایش به تقلب را در دانشجویان علوم پزشکی همدان بررسی کرده‌اند در این پژوهش ، عدم انگیزه برای یادگیری، راحت طلبی یاد گیرنده ، فشرده بودن زمان امتحانات وسخت گیری بیش از حد استادها به عنوان عمده‌رین علل گرایش به تقلب ذکر شده است(۱۳).

## نتیجه گیری

با توجه به درصد چشمگیر تقلب صورت گرفته در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم و اهمیت رشته‌های پزشکی و پیراپزشکی توجه به این موضوع حایز اهمیت می‌باشد ونیاز دارد که هم توسط پژوهشگران وهم توسط مدیران واساتید ، بیش از گذشته مورد تحلیل وبررسی قرار گیرد تا با ارایه‌ی راهکارهای مناسب وپیشگیرانه بتوان تا حد امکان این مشکل را مرتفع یا به حداقل رساند و در عوض روحیه‌ی اخلاق علمی را جایگزین وترویج نمود.

## تقدیر و تشکر

در این بخش از دانشگاه علوم پزشکی قم به‌عنوان موسسه تامین کننده‌ی بودجه این طرح تحقیقاتی،افراد و سازمان‌هایی که به طور مستقیم و غیر مستقیم در انجام مطالعه و یا نگارش همکاری نموده‌اند و نامشان به‌عنوان نویسنده در مقاله نیامده است، تشکر و قدردانی می شود.

## *References*

1-Jensen LA, Felman SS, Cauffman E. It’s wrong,but everybody does it:academic dishonesty among high school and college students. *ContempEducPsychol*. 2002;27:209-228

2- Faucher D, Caves S. Academic dishonesty: Innovative cheating techniques and the detection and prevention of them. *Teaching and Learning in Nursing*. 2009; 4: 37–41

3- Sierles F, Hendrick I,Circle S.Cheating in medical school.*J Med Educ*. 1980;55:124-5

4-Gaberson Kb.Academic dishonesty among nursing students.*Nurs Forum*. 1997;32(3):14-20.

5- Karami M, Mehdizadeh F. Frequency of cheating on exams in medical students of basic sciences, Jahrom University of Medical Sciences. *Horizons of Medical Education Development*. 1390; 4 (2): 213.[Persian].

6-Rozance CP.Cheating in medical schools:implications for students and patients *JAMA*.1991;266(17):2453-2456

7- Andermana E M , Midgley C. Changes in self-reported academic cheating across the transition from middle school to high school. *Elseviere, Contemporary Educational Psychology*. 2004; 29: 499–517

8-MurdocTB,BeauchampAS,HintonA.Predictors of cheating and cheating attributions:Does classroom context influence cheating and blame for cheating? *European Journal of Psychology of Education*. 2008;23(4):477-492

9- Nakhai N, Hoseini S.V.Investigation of medical students opinions on cheating and its frequency. *Strides in Development of Medical Education* .2004;1 (2): 64-57.[Persian].

10- Murdok TB, Anderman EM.Motivational

[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1394.8.19.10.6 ]

perspectives on student cheating:toward an integrated modle of academic dishonesty. *Educational Psychologist*. 2006;41(3):129-145

11- Baldwin DC Jr,Daugherty SR,RowleyBD,SchwarzMD.Cheating in medical school:a survey of second-year students at 31 schhls. *Acad Med*. 1996;71(3):267-73

12- Ling-Yu Melody Wen, Chun-Hua Susan Lin.Academic Dishonesty in Higher Education. A Nationwide Study in Taiwan. *Higher Education*. 2007;54(1):85-97

13- Jam Saeedi, M..Moradi v.The tendency of students to cheat in exams, students of Medical Sciences Hamedan. *Journal of Medicine and purification*. 1380; 40: 19

14- Coverdale J, Henning M.Analysis of cheating behaviors during training by medical students. *Med Teach*. 2000;22(6):582-584.

15- Elzubeir MA,Rizk DE. Exploring perception and attitudes of senior medical students and interns to academic integrity. *MedEduc*. 2003; 37(7) :589-96.

16- Davrani V. Attitudes students medical from first year to sixth toward a variety of academic fraud and measuring frequency to the indirect method. [Dissertation], University of Shahid Chamran of Ahvaz.2003[Persian].

17- Savari K. Evaluate the effect of gender on students' ethical orientation fraud. *Journal of Educational Psychology*. 1387;5 (1): 55- 66

18- Hrabak M,Vujakija A, Vodopivec I, Hren D, Marusic A. Academic misconduct among medical students in a post-communist country. *Med Educ*. 2004;38(3):276-285

19-Davis S, Grover C, Becker A, Mcgregor l. Academic dishonesty:Prevalence, determinants, techniques,and punishments. *Teaching of Psychology*. 1992;19:16-20

[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1394.8.19.10.6 ]

# *The Frequency and Factors Associated with Cheating among Students of Qom University of Medical Sciences*

Abedinipoor A[1],Samadi F[1], Momenyan S[2]

Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran
Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

***Corresponding Author***: Abedinipoor A, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran

***Email:*** a;abedinipoor@gmail.com
***Received:*** 24 Nov 2014 ***Accepted:*** 10 Mar 2015

***Background and Objective:*** Due to the negative impact of cheating in learning process and the need for planning to reduce it, this study was performed to determine the frequency and factors associated with cheating among students of Qom University of Medical Sciences in 2013

***Materials and Methods***: This study was a cross sectional one. Questionnaires were given to all the students of Qom University of Medical Sciences and 536 students completed the questionnaire. The validity of the questionnaire was confirmed by ten experts and its reliability was examined in a pilot study. SPSS software was used to analyze the data. Descriptive statistic was used to calculate mean and standard deviation, and for inferential statistics t-test was performed.

***Results:*** 536 students participated in the study. Frequency of cheating among students of Anesthesiology was the highest and among students of operating room and midwifery was the lowest. The most common ways of cheating were taking a furtive look at classmate's examination paper and displaying one's exam paper to other students. The least common ways of cheating were accessing the questions before the exam and asking someone else to attend the examination session. Additionally, the most common reason of cheating was due to the only evaluation criterion which is taking a good score and anxiety was the least reason of not to cheat.

***Conclusions:*** Many types of cheating are avoidable by creating regulations, training and training management. Prevalence of cheating in academic environments of Iran is undeniable that is why extensive research should be done to identify the dependent variables of cheating among students, especially medical students.

***Keyword: Cheating, Medical science, Student***

[ Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28 ]

[ DOR: 20.1001.1.22519521.1394.8.19.10.6 ]